

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri Barosu ve Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Hakkâri Şubesi'nin 23.07.2025 tarihli raporunda, Elâzığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi'nde çok ciddi hak ihlalleri yaşandığı iddia edilmektedir. Raporda yer alan gözlemler ve mahpus beyanları, Anayasa ve uluslararası insan hakları hukukunda güvence altına alınmış temel hakların sistematik biçimde ihlal edildiğini ortaya koymaktadır.

Ziyaret kapsamında avukat-müvekkil görüşmelerinin infaz koruma memurlarının nezaretinde ve kameraların görebileceği şekilde yapıldığı tespit edilmiştir. Bu uygulama, savunma hakkını doğrudan ihlal etmektedir. Görüşülen mahpuslardan O.C.S. ve M.M.D., sağlık hakkına erişimde ciddi engellemeler bulunduğunu aktarmıştır. Buna göre revir doktoru mahpusların taleplerini muayene etmeksizin "psikolojik" diyerek geçiştirmekte, acil durumlarda dahi sevkler hapishane kampüs hastanesine ortalama 20 gün, Fırat Üniversitesi Hastanesi'ne ise yaklaşık 4 ayda gerçekleştirilmektedir. Sevk sırasında mahpuslara kelepçeli muayene dayatıldığı, ilaçların ise en erken 10 gün içinde temin edildiği ifade edilmektedir.

Raporda ayrıca, İdari Gözlem Kurulu'nun infazını dolduran mahpusların tahliyelerini "pişmanlık dayatmaları" gerekçesiyle keyfi olarak engellediği, bazı mahpuslara "bundan sonra da hapishanede kalacaksın" denilerek tehditler savrulduğu aktarılmıştır. Bunun yanı sıra mahpusların talep ettikleri gazete ve dergilerin verilmediği, özellikle Yeni Yaşam Gazetesi'nin Adalet Bakanlığı tarafından yasaklı olduğu gerekçesiyle teslim edilmediği belirtilmiştir. Ağırlaştırılmış müebbet cezası alan mahpusların günde yalnızca bir saat havalandırmaya çıkarıldığı, diğer hükümlülerin ise iki saatten yararlandığı ifade edilmektedir. Mahpusların hiçbir şekilde atölye veya sosyal faaliyetlere katılmadığı, politik mahpuslara yönelik bu ayrımcılığın personel yetersizliği gerekçesiyle meşrulaştırıldığı iddia edilmektedir.

Koğuş aramalarının çoğunlukla ani baskın şeklinde yapıldığı, odaların dağıtıldığı, defter ve kişisel eşyaların alıkonulduğu, bu eşyaların çoğu zaman geri verilmediği ve "örgütsel materyal" değerlendirmesiyle disiplin soruşturmalarına gerekçe yapıldığı aktarılmıştır. Ayrıca hapishanede verilen yemeklerin çoğu zaman tüketilemeyecek durumda olduğu, hasta mahpuslara sağlıklarına uygun beslenmenin sağlanmadığı, musluk suyunun yoğun şekilde kireçli olduğu ve yapılan başvurulara rağmen bu sorunun giderilmediği belirtilmektedir.

Raporda ayrıca kamuoyuna yansıyan 07.07.2025 tarihli işkence iddiası ayrıntılı biçimde yer almıştır. Görüşülen mahpusların (başta Ömer Cuma Salih olmak üzere) beyanlarına göre, saat 16:30 sularında yaklaşık 15 gardiyan, başgardiyanın öncülüğünde bir koğuşa baskın yapmış; içerideki eşyaları dağıtmış ve ciddi tahribat oluşturmuştur. Bu sırada Ömer Cuma Salih iki gardiyan tarafından hareketsiz hâle getirilmiş, başgardiyan sopa ile defalarca darp etmiş, bir diğer gardiyan ise bağırmasını engellemek için ağzını kapatmış ve bu müdahale sonucunda ağız kanaması meydana gelmiştir.

Olayın ardından Ömer Cuma Salih'in tek kişilik hücreye konulduğu, burada bir gün tutulduğu, revire çıkarılmadığı, ertesi gün farklı bir koğuşa sevk edildiği; ancak yalnızca bir hafta sonra yüzeysel bir muayene yapıldığı, kapsamlı bir sağlık taramasının gerçekleştirilmediği belirtilmektedir. İşkence iddiasına karışan gardiyanların üniformalarında kamera bulunduğu, buna rağmen olayın üstünün örtülmesi yönünde tehditlerin savrulduğu ifade edilmektedir.

Yaşanan işkence iddiasının ardından mahpusların süresiz-dönüşümlü açlık grevine başladıkları, destek amacıyla dilekçe veren mahpuslar hakkında dahi disiplin soruşturması açıldığı raporda yer almaktadır. Bu durum, ifade özgürlüğü, dilekçe hakkı ve kolektif protesto hakkının ihlali niteliğindedir.

Tüm bu iddialar, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan işkence yasağı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmesi (CAT) ve Mandela Kuralları çerçevesinde mutlak biçimde yasaklanmış eylemler kapsamında olup, devletin etkili soruşturma yükümlülüğünü doğurmaktadır. Bu çerçevede Adalet Bakanlığı'nın, yaşanan ihlallerin ve işkence iddialarının tüm yönleriyle şeffaf, bağımsız ve etkin bir şekilde soruşturulmasını sağlaması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Elâzığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi'nde avukat-müvekkil görüşmelerinin infaz koruma memuru nezaretinde ve kamera kaydı altında yapılmasının yasal dayanağı nedir? Bu uygulama savunma hakkını ihlal etmiyor mudur?
2. Revir doktorunun mahpusların taleplerini muayene etmeksizin "psikolojik" diyerek reddettiği, acil sağlık sorunlarında sevklerin geciktirildiği ve kelepçeli muayene dayatıldığı iddiaları hakkında Bakanlığınızın açıklaması nedir?
3. İdari Gözlem Kurulu'nun infazını dolduran mahpuslara "pişmanlık" dayatması yaparak tahliyelerini keyfi şekilde engellediği iddiaları doğru mudur? Bu uygulama hangi yasal dayanağa sahiptir?
4. Mahpuslara gazete ve dergilerin, özellikle Yeni Yaşam Gazetesi'nin, yasaklı olduğu gerekçesiyle verilmemesinin hukuki gerekçesi nedir?
5. Ağırlaştırılmış müebbet mahpuslarının yalnızca bir saat havalandırmaya çıkarılmasının sebebi nedir? Diğer hükümlülere tanınan iki saatlik hakkın verilmemesi ayrımcılık değil midir?
6. Politik mahpusların sosyal faaliyet ve atölye çalışmalarından tamamen yoksun bırakılmasının gerekçesi nedir? Bu uygulama insan onuruna aykırı değil midir?

7. Koğuş aramalarının ani baskın şeklinde yapılması, kişisel defterlere el konulması ve disiplin soruşturmalarına gerekçe yapılması hakkında Bakanlığınızın bilgisi nedir?
8. Hapishanede verilen yemeklerin tüketilemeyecek durumda olduğu, hasta mahpuslara uygun yemeklerin sağlanmadığı iddiaları doğru mudur? Bu konuda denetim yapılmakta mıdır?
9. Musluk suyunun yoğun kireçli olduğu ve bu konuda yapılan başvuruların reddedildiği doğru mudur? İçme suyu kalitesi için hangi tedbirler alınmaktadır?
10. 07.07.2025 tarihinde gerçekleşen işkence iddiası hakkında Bakanlığınızın yürüttüğü idari ve adli soruşturmanın aşaması nedir?
11. Olay sırasında görevli personelin üniformalarında kamera bulunduğu doğru mudur? Bu kayıtlara el konulmuş mudur? Kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
12. Ömer Cuma Salih'in darp edilmesinden sonra tek kişilik hücreye konulduğu, revire çıkarılmadığı ve yalnızca yüzeysel bir muayeneye tabi tutulduğu iddiaları doğru mudur? Bu ihlallerden sorumlu kişiler hakkında ne tür işlemler yapılmıştır?
13. İşkence iddialarına ilişkin bağımsız bir sağlık raporu veya adli tıp raporu düzenlenmiş midir? Düzenlendiyse sonuçları nedir?
14. İşkence iddiasının ardından başlayan açlık grevlerine katılan ve dilekçe veren mahpuslara disiplin soruşturması açılması doğru mudur? Bu uygulama Anayasa'daki ifade ve dilekçe hakkıyla nasıl bağdaştırılmaktadır?